

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.47>

Ковальчук Я.Л.

*ад'юнкта кафедри публічного управління та адміністрування
Національна академія внутрішніх справ*

СУТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ

Вступ. Інформація відіграє ключову роль в процесі забезпечення ефективної діяльності органів влади, зокрема і Національної поліції України. Поєднання інформаційної діяльності з аналітичною сьогодні є функціональною необхідністю, адже дозволяє досягти бажаних до отримання результатів зі значним скороченням ресурсних витрат, розвантажити вузькопрофільних спеціалістів зайвим навантаженням, а також організувати процеси функціональної діяльності більш ефективно. В контексті органів поліції це особливо важливо, адже вони зобов'язані оперативно реагувати на злочинність, запобігати її проявам, вести розслідування, виявляти злочинців і правопорушників, реалізовувати превентивні заходи та підтримувати громадський порядок.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналізована проблематика має достатній науковий вияв у межах науки адміністративного права. Йдеться про те, що основні характерні риси досліджуваного правового явища вже були предметом дослідження таких вчених, наприклад, як: В. Бондар, В. Варенко, Л. Гула, Ю. Доліновський, Т. Запорожець, В. Крайній, В. Повидиш, В. Пчолкін, Н. Савченко, Ю. Саричев, Г. Шорохова. Однак не всі з таких досліджують контекст саме поліцейської діяльності, а ті, що опрацьовують – не враховують факт того, що поліція все частіше використовує передові інформаційно-аналітичні інструменти, щоб отримати інформацію з даних, які вони збирають задля інформування про прийняття рішень, визначення пріоритетів і необхідної кількості ресурсів та

оцінки ризиків у різних контекстах. Зокрема дедалі активно органи поліції стали використовувати форми машинного навчання, які часто називають штучним інтелектом, що можуть бути застосовними для: розпізнавання обличчя і аналізу відео; вилучення даних мобільного телефону; аналізу даних соціальних медіа; картографування злочинності; оцінки індивідуального ризику тощо.

В інших контекстах вже існує достатня кількість досліджень, які наочно демонструють ефективність використання сучасних інформаційно-аналітичних технологій у діяльності органів поліції. Наприклад, щодо картографування злочинності, емпіричні дані показали, що розгортання програмного забезпечення прогнозного картографування може підвищити ймовірність виявлення майбутніх злочинних подій порівняно з нетехнологічними методами, що призведе до зниження загальної злочинності [1]. Інші дослідження показують, що випадкове патрулювання територій має незначний вплив на розкриття та попередження злочинів, оскільки злочинність не є однорідною та розподілена в часі і в просторі [2]. Навпаки поліцейська «гаряча точка», за допомогою якої визначено зони підвищеного ризику та в них зосереджено ресурси патрулювання [3], – є доведено ефективним інструментом протидії злочинності.

Враховуючи те, що органи поліції повинні спрямовувати обмежені ресурси на місця та людей, визначених як такі, що становлять найбільший «ризик» (правопорушення чи віктимізація), відправною точкою у зазначеному дискурсі повинно бути питання про

ефективність алгоритмічних інструментів у допомозі поліції ідентифікувати та зрозуміти цей ризик. Своєю чергою, ефективність і точність нерозривно пов'язані з етикою та законністю: якщо неможливо продемонструвати, що певний інструмент або метод працює ефективно та з розумним ступенем точності, потім буде неможливо виправдати використання такого інструменту як необхідного для виконання певної поліцейської дії. Власне в Україні досі не прийнято законодавства, яке б врегулювало використання штучного інтелекту взагалі та у діяльності органів поліції – зокрема.

Тому метою цієї статті є визначення сутності інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції з позиції її значимості.

Виклад основного матеріалу. Уточнимо, що у змістовій єдності термін «інформаційно-аналітичне забезпечення» здебільшого у науковому дискурсі немає суттєвих відмінностей у детермінації. Різняться лише окремі ознаки, які є прямо залежними від предмета конкретного дослідження. Це свідчить про необхідність врахування специфіки кожного виду поліцейської діяльності при визначенні його сутності, оскільки вони мають різні завдання, об'єкти та процеси, які потребують підтримки з боку інформаційно-аналітичної системи.

Зазначимо також, що з позиції вчених основними компонентами ідентифікації терміну «інформаційно-аналітичне забезпечення» є наступні: комплекс заходів, процес або спеціально організована діяльність суб'єктів, що є допоміжним інструментом для належного прийняття управлінського рішення в конкретній галузі. Легальне його визначення зведене до збору, опрацювання та використання інформації. Причому в контексті інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції, ідентифікаційні положення відсутні.

Власне, доречними є узагальнення, що зміст інформаційно-аналітичного забезпечення

діяльності органів поліції полягає у: 1) накопиченні, узагальненні та аналізі інформації, що надходить до органів поліції від громадян, органів державного управління місцевого самоврядування, організацій і громадських об'єднань, інших джерел про те, що відбувається на обслуговуваній території, зокрема про криміногенні соціально-політичні, економічні, демографічні та інші процеси; 2) комплексному аналізі інформації з проблем протидії злочинності; 3) організації проведення соціологічних і кримінологічних досліджень; 4) прогнозуванні тенденцій і процесів у сфері протидії злочинності; 5) підготовці інформаційно-аналітичних і довідкових матеріалів, даних про основні результати роботи органів поліції, висновків щодо оцінки оперативної обстановки на обслуговуваній території для керівника підрозділу служби або з метою надсилання до відповідних інстанцій; 6) формуванні довідково-інформаційного фонду для задоволення службових потреб; 7) підготовці обґрунтованих пропозицій щодо розроблення нових законодавчих актів, внесення змін і доповнень до нормативно-правової бази з питань оперативно-службової діяльності [4, с. 103–104; 5, с. 139].

Означене дає зрозуміти, що така діяльність не існує ізольовано від механізмів горизонтальної та вертикальної комунікації (співпраці) і координації, адже кожна ланка цієї системи (підготовки інформаційно-аналітичного продукту різнорідного характеру) виконує свою чітко визначену задачу.

Забезпечення її здійснення умовно може бути розподілено на два рівні: внутрішній та зовнішній. Основний дискурс зосереджується на внутрішньому, адже вбачається, що це «обслуговування», яке здійснюється власними силами поліції. Йдеться про те, що поліція здійснює інформаційно-аналітичну діяльність виключно для реалізації своїх повноважень, зокрема для: 1) формування реєстрів та баз (банків) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України; 2) користування

реєстрами та базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади; 3) здійснення інформаційно-пошукової та інформаційно-аналітичної роботи; 4) здійснення інформаційної взаємодії з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями; 5) надання до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів в електронній формі та в обсягах даних, зазначених у статтях 7, 14 Закону України «Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів», відомостей, необхідних для забезпечення ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів [6].

Інший контекст репрезентує зовнішній дискурс, тобто обов'язок ієрархічно вищих суб'єктів створити умови для його належного здійснення. Це означає, що уповноважені на цю діяльність суб'єкти поліції мають бути належно забезпечені необхідними ресурсами, інфраструктурою, технологіями, та правовою базою (у тому числі з точки зору наявності механізмів координації, взаємодії та співпраці між різними зацікавленими сторонами) для ефективного виконання своїх функціональних обов'язків.

Як приклад, інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності органів поліції являє собою розгалужену складну систему, яка охоплює наступні напрями такої діяльності:

- аналіз зібраної правоохоронними органами статистичної інформації про стан, структуру та динаміку злочинності зазначеної категорії, про обставини, способи вчинення злочинів, розробку результативних методів та засобів боротьби з ними;

- включення в процес аналізу та синтезу інформації, накопиченої в криміналістичних, оперативних, статистичних та інших обліках правоохоронних органів;

- використання відомостей, що містяться в базах даних, якими володіють інші державні органи та недержавні установи та організа-

ції (державна казначейська служба, державна фіскальна служба, державна реєстраційна служба, бази персоналізованого обліку доступу співробітника до яких-небудь інформаційних систем, бази даних систем відеонагляду за об'єктами, бази даних сеансів всіх видів послуг зв'язку, що надаються населенню, бази даних провайдерів, які здійснюють надання послуг Інтернет своїм користувачам та ін.);

- використання сучасних комунікацій для створення умов для логічного та технічного об'єднань різних інформаційних масивів при вирішенні обліково-реєстраційних задач [7, с. 138].

Це означає, що суб'єкти її реалізації повинні мати доступ до необхідної інформації, програмне забезпечення для автоматизації цих процесів, а також кінцевого споживача підготовленого інформаційно-аналітичного продукту (в даному випадку – суб'єктів оперативно-розшукової діяльності).

Тому логічними вбачаються розмірковування окремих авторів, що до головних завдань інформаційно-аналітичного забезпечення в органах поліції відносяться вивчення та оцінка інформації [8, с. 100]. Однак важливо розуміти, що інформаційна аналітика виконує насамперед завдання якісно-змістовного перетворення первинної інформації, функціонально перетинаючись в цьому плані з науковою (виробництво нового знання) і управлінською (розробка варіантів рішень, сценаріїв) діяльністю. Характер функціонального перетинання (взаємодії) у системі «аналітика-наука-керування» визначається специфікою аналітики. З наукою її поєднує інформаційний спосіб пізнання і наукового аналізу реальності, а з управлінням – прикладний характер аналітики (вирішення конкретних інформаційних потреб і проблем) [9, с. 27].

Нам більше імпонує думка, що інформаційно-аналітичне забезпечення в органах поліції має організаційний характер функціональності, що розкривається через дуальну змістову інтерпретацію, де одна його складова є суто супровідною в контексті виконання

поліцейських функцій, що забезпечує оперативність та ефективність реагування на події та вирішення проблем у сфері правопорядку, а інша – репрезентує складний процес аналізу, оцінки та використання інформації для прийняття стратегічних та тактичних рішень.

У дискурсі першого йдеться про здійснення інформаційно-аналітичного супроводу, який як комплексне явище в контексті поліцейської діяльності, припускає наявність наступних ресурсів: довідкова система; статистична інформація; документообіг. Зазначені ресурси виконують функції, які забезпечують збір усієї поточної інформації, її аналіз та узагальнення, накопичення документів довідкового характеру та матеріалів, отриманих у відповідь на запит щодо певної ситуації чи події. Для досягнення цієї мети вирішуються наступні завдання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції: 1) створення єдиного інформаційного простору показників на основі централізованої інформаційної бази даних, що забезпечує нагромадження та зберігання інформації; 2) інтеграція цієї інформації у єдиний інформаційний простір регіону та країни в цілому; 3) забезпечення комплексного аналізу наявної ситуації; 4) проведення моніторингу, аналізу та прогнозування (місячна, квартальна, річна динаміка); 5) підвищення оперативності та якості управлінських рішень на основі використання аналітичних і прогнозних інструментальних засобів; 6) автоматизація процесів підготовки аналітичної звітності підрозділів; 7) візуалізація даних із застосуванням геоінформаційних систем; 8) інструментальна та інформаційна підтримка експертно-аналітичної діяльності керівництва та працівників поліції [10, с. 26-27].

Інша ж сторона зазначеного репрезентує вироблення аналітично обґрунтованих пропозицій щодо прийняття ефективних управлінських рішень (на підставі наявних [11, с. 120–126] супровідних матеріалів, додаткової інформації із легальних ресурсів, що отримується за допомогою інформаційної інфраструктури) [11, с. 120–126; 12].

Відповідно, можемо узагальнити, що для того, щоб інформаційно-аналітичні матеріали мали максимальну користь в контексті ефективної реалізації функцій органів поліції, необхідно забезпечити з одного боку, належний рівень обробки та аналізу інформації, стандартизовані методики збору даних, процедури перевірки їхньої достовірності та об'єктивності тощо, а з іншого – визначити суб'єктів їхньої підготовки, надати відповідні ресурси, а також сформувані коло кінцевих споживачів такої продукції і способи її застосування у практико-реалізаційному контексті.

Висновки. У підсумок зазначеного, сутність інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції можна звести виключно до його функціональної частини, тобто характеристики як «обслуговуючого» процесу, який має покращити реалізацію поліцейських функцій. Однак таке узагальнення вбачається не повним, адже інформаційно-аналітичні матеріали можуть бути призначені також для інформування зацікавлених органів державної влади, громадськості про хід реалізованих заходів та фактичний стан публічної безпеки, готовність правоохоронних сил протистояти викликам і загрозам безпекового середовища, компетентність та ресурсу забезпеченість уповноважених суб'єктів тощо, що не лише підвищує рівень довіри до поліцейської діяльності, забезпечуючи її прозорість та відкритість, а й стимулює: 1) конкретного співробітника до підвищення рівня своєї професійності та вміння адаптуватись під мінливі фактори «стабільності»; 2) громадян приймати більш активну участь підтримці правопорядку; 3) суб'єктів державної влади взаємодіяти задля ефективного та комплексного реагування на виклики та загрози, що виникають у сфері державотворення.

Отже, інформаційно-аналітичне забезпечення органів поліції є не лише ланкою механізму реалізації правоохоронних функцій, але й способом спілкування із зацікавленими суб'єктами, засобом підвищення ефективності та легітимності діяльності правоохоронної системи загалом.

Анотація

Стаття присвячена визначенню сутності інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції з позиції декількох дискурсів.

Визначено, що інформаційно-аналітичне забезпечення в органах поліції має організаційний характер функціональності, що розкривається через дуальну змістову інтерпретацію, де одна його складова є суто супровідною в контексті виконання поліцейських функцій, що забезпечує оперативність та ефективність реагування на події та вирішення проблем у сфері правопорядку, а інша – репрезентує складний процес аналізу, оцінки та використання інформації для прийняття стратегічних та тактичних рішень.

Узагальнено, що для того, щоб інформаційно-аналітичні матеріали мали максимальну користь в контексті ефективної реалізації функцій органів поліції, необхідно забезпечити з одного боку, належний рівень обробки та аналізу інформації, стандартизовані методики збору даних, процедури перевірки їхньої достовірності та об'єктивності тощо, а з іншого – визначити суб'єктів їхньої підготовки, надати відповідні ресурси, а також сформувати коло кінцевих споживачів такої продукції і способи її застосування у практико-реалізаційному контексті.

Стверджується, що сутність інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції можна звести виключно до його функціональної частини, тобто характеристики як «обслуговуючого» процесу, який має покращити реалізацію поліцейських функцій. Однак таке узагальнення вбачається не повним, адже інформаційно-аналітичні матеріали можуть бути призначені також для інформування зацікавлених органів державної влади, громадськості про хід реалізованих заходів та фактичний стан публічної безпеки, готовність правоохоронних сил протистояти викликам і загрозам безпекового середовища, компетентність та ресурсу забезпеченість уповноважених суб'єктів тощо, що не лише підвищує рівень довіри до поліцейської діяльності, забезпечуючи її прозорість та відкритість, а й стимулює: 1) конкретного співробітника до підвищення рівня своєї професійності та вміння адаптуватись під мінливі фактори «стабільності»; 2) громадян приймати більш активну участь підтримці правопорядку; 3) суб'єктів державної влади взаємодіяти задля ефективного та комплексного реагування на виклики та загрози, що виникають у сфері державотворення.

Ключові слова: аналітика, забезпечення, інформаційно-аналітичне забезпечення, інформація, органи поліції.

Kovalchuk Ya.L. The essence of information and analytical support for the activities of police bodies

Summary

Article is dedicated to defining the essence of information-analytical support of police activities from the perspective of several discourses.

It is determined that information-analytical support in police organizations has an organizational functionality character, which is revealed through dual semantic interpretation, where one of its components is purely supportive in the context of performing police functions, while the other represents a complex process of analysis, evaluation, and use of information for making strategic and tactical decisions.

for information-analytical materials to be maximally beneficial in the context of effective implementation of police functions, it is necessary, on the one hand, to ensure a proper level of information processing and analysis, standardized data collection methodologies, procedures for verifying their reliability and objectivity, etc., and on the other hand, to identify the subjects of their training, provide appropriate resources, as well as form a circle of end users of such products and methods of their application in the practical-implementation context.

It is argued that the essence of information-analytical support of police activities can be reduced exclusively to its functional part, i.e., characteristics as a “servicing” process. However, such generalization is not complete, as information-analytical materials may also be intended to inform interested state bodies, the public about the progress of implemented measures and the actual state of public security, the readiness of law enforcement forces to counter challenges and threats, the competence and resource provision of authorized entities, etc., which not only increases the level of trust in police activities, ensuring their transparency and openness, but also stimulates: 1) a specific employee to improve the level of their professionalism and adaptability to changing factors of “stability”; 2) citizens to take a more active role in supporting law and order; 3) state bodies to cooperate for effective and comprehensive response to challenges and threats in the sphere of state-building.

Key words: analytics, information, information-analytical support, police agencies, support.

Список використаних джерел:

1. Johnson, Shane & Birks, Daniel & McLaughlin, Lindsay & Bowers, Kate & Pease, Ken (2007). Prospective Mapping in Operational Context. Home Office Online Report. URL: https://www.researchgate.net/publication/263851243_Prospective_Mapping_in_Operational_Context
2. Johnson, Shane & Bernasco, Wim & Bowers, Kate & Elffers, Henk & Ratcliffe, Jerry & Rengert, George & Townsley, Michael (2007). Space-Time Patterns of Risk: A Cross National Assessment of Residential Burglary Victimization. *Journal of Quantitative Criminology*. 23. 10.1007/s10940-007-9025-3.
3. Braga, A. A. (2001). The Effects of Hot Spots Policing on Crime. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 578, 104–125. URL: <http://www.jstor.org/stable/1049870>
4. Пчолкін В. Д., Крайній В. П. Використання інформаційних масивів для викриття економічних злочинів. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ*. Львів, 1998. Вип. № 1. С. 101–108.
5. Гула Л., Долиновський Ю. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності оперативних підрозділів у протидії злочинам у сфері економіки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2018. № 906. С. 136–142.
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
7. Бондар В. С. Інформаційно-аналітичне забезпечення криміналістичної діяльності в процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з тероризмом. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право / голов. ред. Ю.М. Бисага*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2015. Вип. 33. Т. 2. С. 137–141.
8. Шорохова Г. М. Деякі аспекти використання сучасного інформаційно-аналітичного забезпечення в службовій діяльності органів і підрозділів поліції України. *Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя 27-28 жовтня 2017*. С. 100–103.
9. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність. Київ : Університет «Україна», 2014. 417 с.
10. Запорожець Т., Савченко Н. Інформаційно-аналітичне забезпечення державних механізмів запобігання та врегулювання міжнаціональних конфліктів. *Аспекти публічного управління*. 2022. № 10 (6). С. 24–29. <https://doi.org/10.15421/152240>
11. Саричев Ю. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення як вид інформаційного забезпечення в системі державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія: Державне управління*. 2017. № 3. С. 120–126.
12. Повидиш В. В. Адміністративно-правове забезпечення державного замовлення для обороноздатності України : дис. ... доктора юридичних наук : 12.00.07. Київ, 2023.